Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI IHMISTEN KÄYTTÖÖN TARKOITETUN VEDEN LAADUSTA (*JUOMAVESIDIREKTIIVI*)

Euroopan komissio antoi 1.2.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (*juomavesidirektiivi*). Ehdotuksen tavoitteena on parantaa ihmisten terveyden suojelun tasoa haitallisilta vaikutuksilta, joita saattaa aiheutua talousveden saastumisesta. Keskeisinä keinoina on ehdotettu mm. toimenpiteitä veden saatavuuden lisäämiseksi sekä kuluttajien vesihuoltopalveluja kohtaan kokeman luottamuksen edistämistä tiedotuksen keinoin. Vesihuoltolainsäädännöstä vastaavana ministeriönä maa- ja metsätalousministeriö on osallistunut eduskunnalle 5.4.2018 toimitetun U-kirjelmän (U 13/2018) valmisteluun. Ministeriön näkökulmasta kiinnitetään huomiota seuraaviin kysymyksiin.

Ihmisen käyttöön tarkoitetun veden saatavuus

Talousveden saatavuuden parantamiseksi jäsenvaltioiden olisi ehdotuksen mukaan toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla parannettaisiin ja edistettäisiin heikoimmassa asemassa olevien ihmisryhmien talousveden saatavuutta ja sen käyttöä. Suomessa vesihuoltolain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä. Lain mukaan kiinteistöjen omistajan vastuulla on huolehtia siitä, että kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi puhdasta talousvettä. Kunnan tehtävänä on kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti sekä ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi. Käytännössä voimassa olevan vesihuoltolain velvoitteilla on turvattu vesihuoltopalveluiden saatavuus Suomessa.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää puhtaan veden saatavuuden edistämistä tärkeänä tavoitteena. Ministeriö pitää tärkeänä myös, että tätä tavoitetta edistettäisiin ottaen huomioon alueelliset erityispiirteet vesihuoltopalvelujen tarpeessa ja palvelujen tuottamiseksi tarvittavissa ratkaisuissa. Koska olosuhteet esimerkiksi taajaan asutuilla kaupunkialueilla ja harvaan asutulla maaseudulla ovat hyvin erilaiset, tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavien ratkaisukeinojen tulisi olla jäsenvaltioiden ja vesihuollon toimijoiden eli kuntien ja vesihuoltolaitosten sekä kiinteistönomistajien päätettävissä. Ministeriö katsoo, että ensisijainen keino puhtaan veden saatavuuden edistämisessä ei ole yksityiskohtainen sääntely ja sen noudattamisen seuranta ja raportointi. Vesihuollon palvelujen toimintavarmuuden, turvallisuuden ja laadun varmistamiseksi olennaista on asiakkaiden tarpeista lähtevä vesihuollon toimijoiden hyvin toimiva yhteistyö, osaava ja kaukonäköinen omistajapolitiikka sekä laitosten hyvä johtaminen ja taloudenpito.

Tiedottaminen yleisölle

Vesihuoltolaissa on vesihuoltolaitokselle säädetty velvoite yleisölle tiedottamisesta. Vesihuoltolaitosten tulee toimittaa vesihuollon tietojärjestelmään vesihuoltopalvelujensa hinnat ja niiden määräytymisperusteet sekä tiedot, joita tarvitaan vesihuollon tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavien tunnuslukujen laskemiseksi. Tiedot ovat julkisesti niin vesihuoltolaitosten asiakkaiden, vesihuoltolaitosten, kuin viranomaisten saatavissa ja hyödynnettävissä. Tietojen avoin saatavuus edistää vesihuoltolaitosten toiminnan ja talouden läpinäkyvyyttä sekä mahdollistaa vesihuoltolaitosten keskinäisen vertailun kannustaen vesihuoltolaitoksia huolehtimaan vesihuollosta kustannustehokkaasti varmistaen toiminnan turvallisuuden.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää kannatettavana tavoitteita vesihuollon toiminnan läpinäkyvyyden edistämiseksi. Kovin yksityiskohtaisesti säädellyn sijaan ministeriö pitäisi kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että tiedottaminen tukisi kulloinkin ajankohtaisia tarpeita. Yksityiskohtaisen sääntelyn vähentämistä puoltaisi myös se, että kaikki ehdotuksessa esitetyt tiedottamiseen sisällytettävät tiedot eivät vaikuta tarkoituksenmukaisilta suhteessa direktiiviehdotuksen tavoitteeseen suojella ihmisen terveyttä.